

Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
PAOLO MENGOZZI
föredraget den 28 juni 2018¹

Mål C-652/16

**Nigyar Rauf Kaza Ahmedbekova,
Rauf Emin Ogla Ahmedbekov
mot**

Zamestnik-predsedatel na Darzhavna agentsia za bezhantsite

(begäran om förhandsavgörande från Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia, Bulgarien))

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Gränskontroll, asyl och invandring – Normer för beviljande av flyktingstatus – Direktiv 2005/85 och direktiv 2011/95 – Ansökningar om internationellt skydd som lämnats in av familjemedlemmar till en person som har ansökt om flyktingstatus – Nationell bestämmelse genom vilken flyktingstatus beviljas familjemedlemmar till en person som beviljats flyktingstatus – Direktiv 2013/32 – Rätt till ett effektivt rättsmedel”

1. Föremålet för detta förslag till avgörande är en begäran om förhandsavgörande från Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia, Bulgarien), som ställt en rad frågor till domstolen om tolkningen av olika bestämmelser i direktiv 2011/95² och direktiv 2013/32³. En stor del av frågorna rör processuella och materiella aspekter av handläggningen av ansökningar om internationellt skydd från medlemmar i en och samma familj.⁴ Den andra, den tredje, den åttonde och den nionde frågan rör i stället olika aspekter av frågan huruvida en ansökan om internationellt skydd kan tas upp till prövning och omfattningen av en förstainstansdomstols prövning av beslut om avslag på sådana ansökningar. Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) har redan tagit upp dessa aspekter, visserligen ur delvis andra synvinklar, i målet Alheto, i vilket jag föredrog mitt förslag till avgörande den 17 maj 2018 (C-585/16, EU:C:2018:327).

1 Originalspråk: italienska.

2 Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (omarbetning) (EUT L 337, 2011, s. 9).

3 Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (omarbetning) (EUT L 180, 2013, s. 60).

4 Begreppet familjemedlemmar i direktiv 2011/95 omfattar, enligt vad som anges i artikel 2 j i direktivet, familjemedlemmar till den person som beviljats internationellt skydd, om dessa familjemedlemmar befinner sig i samma medlemsstat i fråga om ansökan om internationellt skydd och under förutsättning att familjen existerade redan i ursprungslandet. Relevant i detta sammanhang är att make eller maka till en person som beviljats internationellt skydd och parets underåriga barn ska betraktas som familjemedlemmar.

A. Tillämpliga bestämmelser

2. För att underlätta läsningen ska jag ta upp de relevanta bestämmelserna i unionsrätten och den nationella rätten i samband med bedömningen av de enskilda tolkningsfrågorna. I detta skede vill jag bara erinra om att prövningen av ansökningar om internationellt skydd i bulgarisk rätt regleras genom *Zakon za bezhantsite ubezhishteto* (asyl- och flyktinglagen) (nedan kallad ZUB). I denna lag föreskrivs två former av internationellt skydd, dels det skydd som är förenat med beviljandet av flyktingstatus (artikel 8 ZUB), dels ett skydd som följer av ett beviljande av humanitär status (artikel 9 i ZUB), vilket motsvarar subsidiärt skyddsbehövande enligt direktiv 2011/95. Detta direktiv och direktiv 2013/32 har införlivats med bulgarisk rätt genom två lagar om ändring av ZUB som trädde i kraft den 16 oktober respektive den 28 december 2015.⁵

II. Målet vid den nationella domstolen, tolkningsfrågorna och förfarandet vid domstolen

3. Omständigheterna i målet vid den nationella domstolen har sammanfattats i beslutet om hänskjutande enligt följande. Den 16 december 2012 reste Nigyar Ahmedbekova med familj på laglig väg från Azerbajdzjan till Ukraina via Turkiet. Under vistelsen i Ukraina, som varade i ett år och två månader, ansökte Nigyar Ahmedbekova och hennes familj om internationellt skydd och registrerades hos FN:s flyktingkommissariat (UNHCR). Utan att invänta svaret på ansökan lämnade de Ukraina lagligen den 19 januari 2014 och begav sig till Turkiet, varifrån de olagligen reste vidare till Bulgarien. De greps samma dag när de försökte lämna Bulgarien med grekiska pass.⁶

4. Den 20 januari 2014 ingav Nigyar Ahmedbekova och hennes man, Emin Ahmedbekov, var sin asylansökan till Republiken Bulgariens president. Nigyar Ahmedbekovas ansökan avsåg även parets underåriga son, född den 5 oktober 2007. Båda ansökningarna avslogs den 4 november 2014.

5. Den 19 november 2014 ansökte Emin Ahmedbekov om internationellt skydd hos Darzhavna agentsia za bezhantsite (nationell myndighet för flyktingar) (nedan kallad DAB). Ansökan avslogs genom beslut av den 12 maj 2015. Emin Ahmedbekovs överklagande av detta beslut ogillades i första instans den 2 november 2015. När begäran om förhandsavgörande hänsköts hade Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen, Bulgarien) ännu inte avgjort målet avseende överklagandet av den domen.

6. Den 25 november 2014 ansökte Nigyar Ahmedbekova i sin tur om internationellt skydd hos DAB, både för egen del och för sonen. Även dessa ansökningar avslogs genom beslut av den 12 maj 2015. Nigyar Ahmedbekova väckte talan om ogiltigförklaring av detta beslut vid den hänskjutande domstolen. I den talan anförde Nigyar Ahmedbekova att hon hade lämnat in ansökan om internationellt skydd både för henne personligen, på grund av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av hennes politiska åskådning, och för henne i egenskap av familjemedlem till en person, i detta fall hennes make, som varit föremål för förföljelse i hemlandet.

7. Det framgår av beslutet om hänskjutande att ett beslut om återvändande i den mening som avses i direktiv 2008/115 fattats avseende Nigyar Ahmedbekova och sonen.⁷

5 Det rör sig om kompletterande bestämmelser i lagen om ändring av och tillägg till ZUB, vilka offentliggjordes i DV nr 80 av 2015, och kompletterande bestämmelser i lagen om ändring av och tillägg till ZUB, vilka offentliggjordes i DV nr 101 av 2015.

6 Vid förhör den 25 november 2014 förklarade Nigyar Ahmedbekova att hon hade tagit hjälp av en människosmugglare som skulle föra henne och hennes familj till Tyskland. Smugglaren hade dock lämnat dem i Bulgarien utan förvarning.

7 Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden i medlemsstaterna för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 2008, s. 98). Det beslutet fattades den 20 januari 2014, samma dag som Nigyar Ahmedbekova, hennes make och hennes son greps av de bulgariska myndigheterna.

8. Genom beslut av den 5 december 2016 förklarade Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) målet vilande och hänsköt följande frågor till domstolen för ett förhandsavgörande:

- ”1) Följer det av artikel 78.1 och 78.2 a, d och f [FEUF] liksom av skäl 12 och artikel 1 i direktiv [2013/32], att den grund för att inte ta upp en ansökan om internationellt skydd till prövning som föreskrivs i artikel 33.2 e i nämnda direktiv är en bestämmelse med direkt effekt som medlemsstaterna inte får välja att inte tillämpa, exempelvis genom att tillämpa mer förmånliga nationella bestämmelser, enligt vilka den första ansökan om internationellt skydd först ska prövas med avseende på huruvida sökanden uppfyller kraven för att beviljas flyktingstatus och därefter med avseende på huruvida sökanden kan komma i fråga för subsidiärt skydd, vilket krävs enligt artikel 10.2 i nämnda direktiv?
- 2) Följer det av artikel 33.2 e i direktiv 2013/32 i förening med artikel 7.3 och artikel 2 a, c och g liksom skäl 60 i nämnda direktiv, att en ansökan om internationellt skydd som lämnats in av en förälder på en medföljande underårigs vägnar under omständigheterna i det nationella målet inte kan tas upp till prövning om ansökan motiveras med att barnet är familjemedlem till personen som har ansökt om internationellt skydd med motiveringen att nämnda person är flykting i den mening som avses i artikel 1 A i [konventionen om flyktingars rättsliga ställning, som undertecknades i Genève den 28 juli 1951 och trädde i kraft den 22 april 1954 (nedan kallad Genèvekonventionen)⁸]?
- 3) Följer det av artikel 33.2 e i direktiv 2013/32 i förening med artikel 7.1 och artikel 2 a, c och g liksom skäl 60 i nämnda direktiv att en ansökan om internationellt skydd som gjorts på en vuxen persons vägnar under omständigheterna i det nationella målet inte kan tas upp till prövning, om ansökan vid förfarandet inför den behöriga förvaltningsmyndigheten endast motiveras med att sökanden är familjemedlem till den person som har ansökt om internationellt skydd med motiveringen att nämnda person är flykting i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen, och sökanden vid tidpunkten då ansökan gjordes inte hade rätt att utföra förvärvsarbete?
- 4) Är det enligt artikel 4.4 i [direktiv 2011/95] i förening med skäl 36 i nämnda direktiv nödvändigt att bedömningen av huruvida fruktan för förföljelse är välgrundad, eller huruvida det finns en verklig risk för att sökanden kommer att lida allvarlig skada, endast sker på grundval av fakta och omständigheter som berör sökanden personligen?
- 5) Är enligt artikel 4 i direktiv [2011/95] i förening med skäl 36 i nämnda direktiv och med artikel 31.1 i direktiv 2013/32 en medlemsstats nationella rättspraxis tillåten, enligt vilken
 - a) den behöriga myndigheten är skyldig att pröva ansökningar om internationellt skydd från medlemmar i en och samma familj i ett gemensamt förfarande om dessa ansökningar motiveras med samma fakta, i det konkreta fallet med påståendet att endast en av familjemedlemmarna är flykting,
 - b) den behöriga myndigheten är skyldig att vilandeförklara förfarandet som avser ansökningarna om internationellt skydd som lämnats in av de familjemedlemmar som inte personligen uppfyller förutsättningarna för sådant skydd, fram till dess att förfarandet som avser ansökan från den familjemedlem som gör gällande att denne är flykting i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen har avslutats?

⁸ Genèvekonventionen kompletterades genom protokollet om flyktingars rättsliga ställning, som antogs den 31 januari 1967 och trädde i kraft den 4 oktober 1967.

Är nämnda rättspraxis vidare tillåten mot bakgrund av överväganden som är hänförliga till barnets bästa, sammanhållning av familjer och respekt för rätten till privatliv och familjeliv, liksom rätten att stanna kvar i medlemsstaten fram till dess att ansökan har prövats, närmare bestämt mot bakgrund av artiklarna 7, 18 och 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, skälen 12 och 60 samt artikel 9 i direktiv 2013/32, skälen 16, 18 och 36 samt artikel 23 i direktiv 2011/95, och skälen 9, 11 och 35 samt artiklarna 6 och 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/33/EU av den 26 juni 2013 om normer för mottagande av personer som ansöker om internationellt skydd?⁹

- 6) Följer det av skälen 16, 18 och 36 liksom artikel 3 i direktiv 2011/95 i förening med skäl 24 och artikel 2 d och j, artikel 13 och artikel 23.1 och 23.2 i nämnda direktiv att en nationell bestämmelse som den i det nationella målet aktuella artikel 8.9 [ZUB] är tillåten, på grundval av vilken även familjemedlemmar till en utlänning som har beviljats flyktingstatus anses som flyktingar, i den utsträckning som det är förenligt med deras personliga status och det inte finns någon grund för att utesluta att flyktingstatus beviljas enligt nationell rätt?
 - 7) Följer det av regleringen av skäl till förföljelse i artikel 10 i direktiv 2011/95 att en talan som väcks mot den berörda personens medlemsstat vid Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, utgör skäl för att personen ska anses tillhöra en särskild samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i nämnda direktiv, eller är att väcka talan att anse som politisk åskådning i den mening som avses i artikel 10.1 e i direktivet?
 - 8) Följer det av artikel 46.3 i direktiv 2013/32/EU att domstolen är skyldig att i sak pröva nya skäl för internationellt skydd som framförs under det pågående domstolsförfarandet, men som inte tagits upp i överklagandet av beslutet genom vilket internationellt skydd nekades?
 - 9) Följer det av artikel 46.3 i direktiv 2013/32/EU att domstolen är skyldig att bedöma upptagandet till prövning av ansökan om internationellt skydd på grundval av artikel 33.2 e i nämnda direktiv i domstolsförfarandet som avser överklagande av beslutet att neka internationellt skydd, såvitt ansökan i det överklagade beslutet först bedöms mot bakgrund av huruvida sökanden uppfyller kraven för att beviljas flyktingstatus, och därefter mot bakgrund av huruvida sökanden kan komma i fråga för subsidiärt skydd, vilket krävs enligt artikel 10.2 i direktivet?”
9. Skriftliga yttranden har inkommit från Republiken Grekland, Republiken Tjeckien, Förenade kungariket, Ungern och kommissionen.

III. Bedömning

A. Inledande anmärkningar

10. Inledningsvis vill jag framhålla att direktiv 2013/32, av samma skäl som anges i punkterna 58–61 i mitt förslag till avgörande av den 17 maj 2018 i mål Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), till vilket jag hänvisar, inte är tillämpligt i tiden (*ratione temporis*) på omständigheterna i det nationella målet. Nigyar Ahmedbekova lämnade in sin egen och sonens ansökan om internationellt skydd den 25 november 2014, och därmed innan den lag genom vilken direktiv 2013/32 införlivades med bulgarisk rätt trädde i kraft (den 28 december 2015) och före den dag som anges i artikel 52 första stycket första meningen i det direktivet (20 juli 2015). Därför ska ansökningarna enligt såväl nationell rätt (artikel 37 i lagen om införlivande av direktiv 2013/32)¹⁰ som unionsrätten (artikel 52 första

⁹ EUT L 180, 2013, s. 96.

¹⁰ Som jag redan angett i punkt 61 i förslaget till avgörande av den 17 maj 2018 i mål Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), anges i artikel 37 i lagen om införlivande av direktiv 2013/32, vilken trädde i kraft den 28 december 2015, att förfaranden som inletts före den dagen ska avslutas enligt de tidigare gällande bestämmelserna.

stycket andra meningen i direktiv 2013/32), prövas utifrån de bestämmelser genom vilka direktiv 2005/85, som gällde före direktiv 2013/32, införlivades med bulgarisk rätt.¹¹ Under de omständigheterna ska jag i den mån det är möjligt omformulera de tolkningsfrågor som ställts av Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) så att de kan anses avse direktiv 2005/85.

11. Enligt de uppgifter som Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) lämnade i begäran om förhandsavgörande i målet Alheto, införlivades direktiv 2011/95 med bulgarisk rätt genom en lag som trädde i kraft den 16 oktober 2015 och som inte kan tillämpas retroaktivt. Den lagen borde således inte vara tillämplig på Nigyar Ahmedbekovas ansökan om internationellt skydd och den ansökan hon lämnade in på sonens vägnar – vilka båda lämnades in den 25 november 2014 och avslogs genom beslut av den 12 maj 2015 – precis som den inte var tillämplig på Adala Alhetos ansökan om internationellt skydd.¹² I det nu aktuella beslutet om hänskjutande har Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) emellertid inte uttryckligen uttalat att den inte är tillämplig, i motsats till vad som var fallet i begäran om förhandsavgörande i målet Alheto, och inte heller angett något om eventuella skillnader mellan de olika versionerna av de relevanta bestämmelserna i ZUB efter genomförandet av direktiv 2004/83,¹³ vilket gällde före direktiv 2011/95, och det sistnämnda direktivet. Å andra sidan är direktiv 2011/95 tvivelsutan tillämpligt på omständigheterna i det nationella målet, och svaret på frågorna om tolkningen av dessa bestämmelser skulle i vart fall inte bli annorlunda även om hänsyn togs till motsvarande bestämmelser i direktiv 2004/83. Därför anser jag inte att dessa frågor behöver omformuleras.

B. Den första, den andra och den tredje tolkningsfrågan

12. De tre första frågorna avser tolkningen av artikel 33.2 e i direktiv 2013/32 och bör behandlas tillsammans.

13. Enligt artikel 33.1 i direktiv 2013/32 ”behöver inte medlemsstaterna pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt direktiv [2011/95], om en ansökan inte anses kunna tas upp till prövning enligt denna artikel.” I artikel 33.2 e anges att ”[m]edlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning endast om e) en person i beroendeställning lämnar in en ansökan efter det att han eller hon enligt artikel 7.2 har godtagit att det egna ärendet ska utgöra en del av en ansökan som lämnats in på hans eller hennes vägnar och det inte finns några omständigheter kring situationen för personen i beroendeställning som motiverar en separat ansökan”.

14. Enligt vad som framgår av beslutet om hänskjutande innehåller inte ZUB någon bestämmelse som motsvarar artikel 33.2 e i direktiv 2013/32. DAB prövade således de ansökningar om internationellt skydd som är i fråga i det nationella målet i sak utan att först ha prövat huruvida de kunde tas upp till prövning på den grund som föreskrivs i denna bestämmelse.

15. Den hänskjutande domstolen har ställt sin första fråga för att få klarhet i huruvida prövningen av huruvida en ansökan om internationellt skydd kan tas upp till prövning enligt artikel 33.2 e i direktiv 2013/32 är obligatorisk och huruvida denna bestämmelse har direkt effekt. Den andra och den tredje frågan har ställts i avsikt att få klarhet i huruvida en ansökan om internationellt skydd, under sådana omständigheter som i det nationella målet, kan anses inte kunna tas upp till prövning i den mening som avses i ovannämnda bestämmelse, om skälet till ansökan är att sökanden är en

11 Direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (EUT L 326, 2005, s. 13).

12 Se punkt 50 och fotnot 39 i mitt förslag till avgörande av den 17 maj 2018 i målet Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327).

13 Rådets direktiv 2004/83/EG av den 29 april 2004 om miniminormer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska betraktas som flyktingar eller som personer som av andra skäl behöver internationellt skydd och innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 304, 2004, s. 12).

familjemedlem till en asylsökande i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen. Frågorna avser dels det fallet att en make/maka till en asylsökande har lämnat in ansökan på parets underåriga barns vägnar (andra tolkningsfrågan), dels det fallet att en make/maka har lämnat in ansökan i eget namn (tredje tolkningsfrågan).

16. Så som anges ovan i punkt 10, är direktiv 2013/32 inte tillämpligt i tiden (*ratione temporis*) på omständigheterna i det nationella målet. Därför bör tolkningsfrågorna omformuleras så, att de hänförs till artikel 25.2 g i direktiv 2005/85, vars lydelse återges i nästan identiska ordalag i artikel 33.2 e i direktiv 2013/32, genom vilket direktiv 2005/85 omarbetades.

17. Som jag redan har påpekat i punkterna 78–80 i mitt förslag till avgörande av den 17 maj 2018 i målet *Alheto* (C-585/16, EU:C:2018:327), framgår det av ordalydelsen i artikel 25.1 i direktiv 2005/85 att medlemsstaterna hade *möjlighet*, och inte skyldighet, att i sina respektive nationella förfaranden för prövning av asylansökningar införa grunderna för att neka prövning enligt artikel 25.2, medan det ur skäl 22 i direktivet kan härledas att artikel 25 utgjorde ett undantag från regeln om att alla asylansökningar ska prövas i sak av medlemsstaternas behöriga myndigheter.¹⁴

18. Innebörden av artikel 25.1 i direktiv 2005/85 var med andra ord endast att medlemsstaterna fick avstå från att pröva en asylansökan i sak med stöd av någon av de grunder för att inte pröva ansökan i sak som angavs i artikel 25.2. Däremot var de inte skyldiga vare sig att i sina rättsordningar införa en skyldighet för de behöriga myndigheterna att pröva huruvida en asylansökan kan tas upp till prövning eller att automatiskt neka en prövning i sak om någon av de ovan angivna grunderna förelåg.

19. Den bulgariska lagstiftaren hade följaktligen rätt att vid införlivandet av direktiv 2005/85 besluta att inte införliva alla eller några av de grunder för nekad prövning av en asylansökan som anges i artikel 25.2 i direktiv 2005/85 och, i synnerhet, grunden enligt led g i denna bestämmelse.

20. Svaret på den första tolkningsfrågan, i omformulerad lydelse, i den del den avser frågan huruvida en prövning av huruvida en ansökan om internationellt skydd kan prövas i sak i enlighet med artikel 25.2 g i direktiv 2005/85 är obligatorisk, måste således bli, att artikel 25 i direktivet, jämförd med skäl 22 i samma direktiv, ska tolkas så, att den inte innebär att medlemsstaterna är skyldiga att pröva huruvida en asylansökan kan prövas i sak utifrån de grunder som föreskrivs i artikel 25.2 eller att neka en prövning i sak av en sådan ansökan om någon av dessa grunder föreligger.

21. Mot bakgrund av detta svar finns det ingen anledning att uttala sig om den första frågan, såsom den har omformulerats, i den del domstolen anmodas att klargöra huruvida artikel 25.2 g i direktiv 2005/85 har direkt effekt.

22. Den andra och den tredje tolkningsfrågan, som de har omformulerats, är uppenbart hypotetiska och ska därför inte prövas. Det följer nämligen av svaret på den första frågan att ansökningarna om internationellt skydd för Nigyar Ahmedbekova och hennes son enligt den bulgariska lagstiftning som gäller för prövningen av deras ansökningar i vart fall inte kan nekas prövning i sak på den grund som anges i artikel 25.2 g i direktiv 2005/85.¹⁵ Således gör jag endast en kortfattad prövning i andra hand.

¹⁴ Detsamma kan nu sägas om artikel 33.1 i direktiv 2013/32 (se skäl 43 i direktivet, som har samma ordalydelse som skäl 22 i direktiv 2005/85). Jag vill emellertid framhålla att förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU (COM/2016/0467 final) innebär att en prövning av huruvida en ansökan om internationellt skydd kan prövas i sak ska göras (se punkt 1 i motiveringen till förslaget, när det gäller syftena med förslaget, särskilt syftet att göra förfarandena "enklare, tydligare och kortare", s. 4). Artikel 36.1 d i detta förslag till förordning har följande lydelse: "Den beslutande myndigheten ska bedöma huruvida en ansökan kan tas upp till prövning, i enlighet med de grundläggande principerna och garantierna i kapitel II, och ska neka en ansökan prövning om någon av följande grunder är tillämplig: d) En make eller maka, partner eller ett medföljande barn lämnar in en ansökan efter det att han eller hon har samtyckt till att en ansökan lämnas in på hans eller hennes vägnar och det inte finns några omständigheter kring situationen för maken eller maken, partnern eller barnet som motiverar en separat ansökan."

¹⁵ Se, bland annat, beslut av den 22 juni 2017, *Fondul Proprietatea* (C-556/15 och C-22/16, ej publicerat, EU:C:2017:494, punkterna 20 och 21).

23. Den hänskjutande domstolen har påpekat att Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen) inte har någon fast rättspraxis i frågan huruvida en ansökan om internationellt skydd som grundas på fruktan för förföljelse av en person som hör till samma familj som sökanden kan prövas i ett separat förfarande i förhållande till det förfarande som avser den personens asylansökan. I artikel 32 i Kodeks administrativnoprotsesualen (förvaltningsprocesslagen), som i enlighet med artikel 2.1 i den lagen är tillämplig på administrativa förfaranden vid alla bulgariska myndigheter, om inte annat föreskrivs i lag, anges för det fallet att ”parternas rättigheter och skyldigheter [inom ramen för olika förfaranden] härrör från en och samma faktiska situation och en enda myndighet är behörig, [att] det [är] möjligt att genomföra ett enda förfarande avseende flera parter”. När det gäller omständigheterna i det nationella målet har Administrativen sad (Sofia-grad Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) framhållit att den ansökan om internationellt skydd som Nigyar Ahmedbekova lämnat in på den underårige sonens vägnar borde betraktas som en del av Emin Ahmedbekovs ansökan, eftersom den motiveras av skäl som rör honom. Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) vill således ha klarhet i huruvida den ansökan inte på den grunden ska anses inte kunna tas upp till prövning i enlighet med artikel 33.2 e i direktiv 2013/32 (artikel 25.2 g i direktiv 2005/85, i den omformulerade versionen av tolkningsfrågorna).¹⁶ Vad avser den ansökan som Nigyar Ahmedbekova lämnat in för egen del, vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida den kan lämnas in separat från Emin Ahmedbekovs ansökan, i och med att Nigyar Ahmedbekova till stöd för sin ansökan har åberopat den omständigheten att hon är familjemedlem till Ahmedbekov.

24. I artikel 6.2 i direktiv 2005/85 föreskrivs att ”[m]edlemsstaterna skall se till att varje enskild myndig person med rättskapacitet¹⁷ har rätt att lämna in en asylansökan för sin egen räkning”. Enligt artikel 6.3 ska medlemsstaterna, om de föreskriver att en asylsökande får lämna in asylansökningar för personer som är beroende av honom eller henne för sin försörjning, ”säkerställa att myndiga personer som är beroende av sökanden för sin försörjning samtycker till att en ansökan lämnas in för deras räkning och, om de inte skulle godta detta, att de ges möjlighet att själva lämna in en ansökan”.¹⁸

25. Det framgår av dessa bestämmelser att en person som har uppnått myndighetsålder och har rättskapacitet har *rätt* att lämna in en ansökan om internationellt skydd för egen räkning, oavsett om den enda grund som har åberopats till stöd för ansökan är att sökanden är familjemedlem till en person som har ansökt om att beviljas flyktingstatus. Det framgår också av dessa bestämmelser att en ansökan om internationellt skydd inte kan lämnas in av en sökande för en myndig person med rättskapacitet, såvida inte denna person befinner sig i *en beroendeställning*¹⁹ och *uttryckligen samtyckt* till detta, genom att avstå från rätten att lämna in en ansökan i sitt eget namn.

26. Av beslutet om hänskjutande framgår inte att Nigyar Ahmedbekova ska anses vara i en beroendeställning i förhållande till maken²⁰ eller att hon samtyckt till att maken lämnar in en ansökan om internationellt skydd på hennes vägnar. Emin Ahmedbekov har för övrigt inte heller lämnat in någon sådan ansökan på sin hustrus vägnar. Tvärtom har makarna hela tiden lämnat in separata ansökningar, både när de riktade sig till Republiken Bulgariens president och när de lämnade in ansökningarna till DAB.

16 Den hänskjutande domstolen önskar även klarhet i begreppet ”person i beroendeställning” i artikel 33.2 e i direktiv 2013/32, med hänsyn till att varken Nigyar Ahmedbekova eller Emin Ahmedbekov tycks kunna försörja sig själv och sonen på egen hand.

17 Se, för ett liknande resonemang, artikel 7.1 i direktiv 2013/32 (i vilken begreppet *capacità d'agire* i den italienska versionen lyckligtvis har ersatt begreppet *capacità giuridica*).

18 Se, för ett liknande resonemang, artikel 7.3 i direktiv 2013/32.

19 Jag vill framhålla att kravet på att sökanden ska vara ”i en beroendeställning”, även om det fortfarande finns kvar i artikel 7 i direktiv 2013/32, har utelämnats i förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU, som citeras i fotnot 14 ovan, i vilket det anges i artikel 31.1 och 31.2 att en sökande får lämna in en ansökan på vägnar av hans eller hennes make/maka eller partner i ett stabilt och varaktigt förhållande, förutsatt att dessa har gett sitt samtycke, eller av underåriga eller vuxna personer i beroendeställning som saknar rättskapacitet.

20 Den hänskjutande domstolen har framhållit att vare sig Nigyar Ahmedbekova eller Emin Ahmedbekov tycks kunna försörja sig själva och sonen på egen hand.

27. Under de omständigheterna, när villkoren för tillämpning av artikel 25.2 g i direktiv 2005/85 inte är uppfyllda, i synnerhet inte villkoret om den berörda personens samtycke, skulle det ändå inte ha varit möjligt att på den grund som anges i denna bestämmelse förklara att Nigyar Ahmedbekovas ansökan inte kunde prövas i sak, även om bestämmelsen hade införlivats med bulgarisk rätt. Inte heller skulle ansökan ha kunnat anses ingå i Emin Ahmedbekovs ansökan. Den borde ha prövats i sak separat, precis som DAB också gjorde.

28. När det gäller den ansökan som Nigyar Ahmedbekova lämnade in för den underårige sonens räkning, vill jag påpeka att det inte heller i detta fall anges i artikel 6.3 i direktiv 2005/85 att en sökandens möjlighet att lämna in en ansökan om internationellt skydd för barn i beroendeställning är beroende av vilken typ av grund som åberopats till stöd för ansökan. Om Nigyar Ahmedbekovas barn kan anses vara i beroendeställning i förhållande till henne, skulle det således inte ha varit möjligt att förklara att den ansökan som hon lämnade in för barnets räkning inte kunde tas upp till prövning på den grund som föreskrivs i artikel 25.2 g i direktiv 2005/85 – förutsatt att denna bestämmelse hade införlivats med bulgarisk rätt – enbart av det skälet att grunderna till stöd för ansökan avsåg Emin Ahmedbekovs flyktingstatus.²¹

C. Den fjärde tolkningsfrågan

29. Den hänskjutande domstolen har ställt den fjärde tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida artikel 4.4 i direktiv 2011/95 ska tolkas så, att frågan huruvida det föreligger en välgrundad fruktan för förföljelse (för beviljande av flyktingstatus) eller verklig risk för allvarlig skada (för beviljande av subsidiärt skydd) ska bedömas enbart med hänsyn till uppgifter och omständigheter som rör den sökande personligen.

30. Det framgår av vad som anförts av den hänskjutande domstolen och av omständigheterna i det nationella målet att syftet med frågan är att få klarhet i huruvida det är förenligt med direktiv 2011/95 att en medlemsstat beviljar flyktingstatus för en person som ansöker om internationellt skydd enbart på grund av att sökanden är familjemedlem till en person som beviljats flyktingstatus.

31. Enligt artikel 2 d i direktiv 2011/95 definieras "flykting" som en "tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd". Enligt artikel 4.3 i direktivet ska "[b]edömningen av en ansökan om internationellt skydd ... vara individuell" och avse de omständigheter som anges i leden a–e i denna bestämmelse, bland annat, enligt led c, "[s]ökandens personliga ställning och förhållanden, ... så att det kan bedömas huruvida de handlingar den sökande har blivit eller skulle kunna bli utsatt för, på grundval av sökandens personliga omständigheter, skulle innebära förföljelse eller allvarlig skada." I artikel 4.4 i direktiv 2011/95, vilken är den enda som nämns i tolkningsfrågan, anges följande: "Det faktum att den sökande redan har varit utsatt för förföljelse eller annan allvarlig skada, eller för direkta hot om sådan förföljelse eller sådan skada, är en allvarlig indikation på att den sökandes fruktan för förföljelse är välgrundad eller att det finns en verklig risk för att han eller hon kommer att lida allvarlig skada, såvida det inte finns goda skäl till att anta att sådan förföljelse eller allvarlig skada inte kommer att upprepas." I artikel 9.1 i direktiv 2011/95 anges kriterierna för att en handling ska betraktas som förföljelse i den mening som

²¹ I art. 7.3 i direktiv 2013/32 föreskrivs att "[m]edlemsstaterna ska se till att en underårige har rätt att lämna in en ansökan om internationellt skydd för sin egen räkning, om han eller hon har rättslig handlingsförmåga enligt den berörda medlemsstatens rätt, eller genom sina föräldrar eller andra vuxna familjemedlemmar". Därmed har en förälder rätt att lämna in en ansökan för det underårige barnets räkning oavsett om det underårige barnet är i en beroendeställning till den föräldern, varvid båda föräldrarna är jämställda i detta avseende. I artikel 31.6 i förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om ett gemensamt förfarande för internationellt skydd i unionen och om upphävande av direktiv 2013/32/EU, till vilket hänvisas i fotnot 14 i förevarande förslag till avgörande, föreskrivs att "[e]n underårige ska ha rätt att lämna in en ansökan om internationellt skydd i sitt eget namn, om han eller hon har rättskapacitet enligt nationell rätt i den berörda medlemsstaten, eller genom en vuxen person som enligt lag eller praxis i den berörda medlemsstaten har ansvar för henne eller honom, inbegripet hans eller hennes föräldrar eller andra vårdnadshavare i rättslig eller vedertagen bemärkelse, eller vuxna familjemedlemmar ..."

avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen. I artikel 9.2 ges några exempel på sådana handlingar. I artikel 10.1 i direktiv 2011/95 anges i leden a–e vilka faktorer som medlemsstaterna ska beakta när de bedömer skälen till förföljelse i artikel 2 d i direktivet. Slutligen ska det, enligt artikel 9.3 i samma direktiv, finnas ett samband mellan förföljelsen i den mening som avses i punkt 1 i denna artikel och de skäl som avses i artikel 10.

32. Ovan angivna bestämmelser kräver att villkoren för beviljande av flyktingstatus bedöms i förhållande till den person som ansöker om asyl. Dessa bestämmelser utesluter emellertid inte att villkoren kan anses vara uppfyllda på grund av familjeanknytningen mellan sökanden och en person som har utsatts för förföljelse i den mening som avses i artikel 9.1 i direktiv 2011/95, som med rätta fruktas förföljelse av de skäl som anges i artikel 2 d i direktivet. Den omständigheten att en asylsökande åberopar förföljelse av en närstående till stöd för sin egen ansökan är visserligen i sig inte tillräckligt för att ansökan ska bifallas. Däremot ska flyktingstatus beviljas en familjemedlem till en flykting som inkommit med en ansökan om det framkommer vid en prövning av vederbörandes enskilda situation och personliga omständigheter och mot bakgrund av samtliga relevanta faktorer avseende, i synnerhet, den befintliga situationen i ursprungslandet och tillvägagångssättet hos dem som är ansvariga för förföljelsen,²² att vederbörande, på grund av familjeanknytningen, *för egen del* hyser en välgrundad fruktan att i sin tur utsättas för förföljelse och det inte med avseende på personen i fråga finns några skäl att neka flyktingstatus.²³ Under sådana omständigheter är ett samband indirekt fastställt mellan förföljelsen och skälen i artikel 9.3 i direktiv 2011/95, med hänvisning till skälen till förföljelse av en familjemedlem till sökanden.

33. Såsom den hänskjutande domstolen har framhållit, berörs denna situation uttryckligen i skäl 36 i direktiv 2011/95, enligt vilket "[f]amiljemedlemmar kan, enbart på grund av sin relation till flyktingen, normalt komma att utsättas för förföljelse på ett sätt som kan utgöra grund för flyktingstatus".²⁴ Unionslagstiftaren har för övrigt gjort bedömningen att den risken är betydande.

34. På grundval av ovanstående överväganden föreslår jag följande svar på den fjärde frågan: Direktiv 2011/95, särskilt artiklarna 2 d och 4.3, jämförda med skäl 36 i direktivet, ska tolkas så, att det inte utgör hinder för att flyktingstatus beviljas en person som ansöker om internationellt skydd på grund av familjeanknytning till en person som utsatts för förföljelse i den mening som avses i artikel 9.1 nämnda direktiv eller har en välgrundad fruktan för förföljelse av de skäl som anges i artikel 2 d i direktivet, om det, vid en prövning av sökandens enskilda situation och personliga omständigheter och mot bakgrund av alla relevanta faktorer, framkommer att personen i fråga på grund av denna familjeanknytning har en välgrundad fruktan för förföljelse.

D. Den femte tolkningsfrågan

35. Den hänskjutande domstolen har ställt den femte tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida artikel 4 i direktiv 2011/95 och artikel 31.1 i direktiv 2013/32, och, i synnerhet, hänsyn till barnets bästa, familjens sammanhållning och respekten för rätten till privat- och familjeliv, utgör hinder för en nationell lagstiftning som innebär att den behöriga myndigheten i ett och samma förfarande ska pröva ansökningar om internationellt skydd som avser medlemmar av en och samma familj som grundas på påståendet att endast en av dem uppfyller villkoren för att beviljas flyktingstatus eller innebär att prövningen av ansökningar från andra familjemedlemmar ska avbrytas till dess att förfarandet avseende ansökan enligt artikel 1 A i Genèvekonventionen har avslutats.

²² Se, beträffande begreppet "ansvarig för förföljelse", artikel 6 i direktiv 2011/95.

²³ Skälen till undantag från flyktingstatus anges i artikel 12 i direktiv 2011/95. Förutom att det ska finnas skäl till undantag är det också nödvändigt att den rättsliga ställningen för en familjemedlem inte hindrar att flyktingstatus beviljas (till exempel medborgarskap i en tredje stat vars skydd kan åberopas).

²⁴ Min kursivering.

36. Frågan ska, av de skäl som anges ovan i punkt 10, inte prövas mot bakgrund av bestämmelserna i direktiv 2013/32 utan mot bakgrund av bestämmelserna i direktiv 2005/85, som föregick detta.

37. Det framgår av bedömningen av de tre första frågorna och i synnerhet av punkt 27 ovan att omständigheterna i det nationella målet är sådana att Nigyar Ahmedbekovas ansökan om internationellt skydd, i avsaknad av hennes samtycke enligt artikel 6.3 i direktiv 2005/85, ska prövas *separat* från hennes makes ansökan, det vill säga *oberoende* av vilka skäl som åberopats till stöd för den ansökan.

38. I artikel 9.3 i direktiv 2005/85 anges entydigt att det endast är för de ändamål som avses i artikel 6.3 i direktivet, det vill säga endast när en ansökan har lämnats in för en eller flera personer i beroendeställning, som "medlemsstaterna [får] fatta ett enda beslut som omfattar samtliga personer som är beroende av sökanden för sin försörjning".²⁵

39. Om villkoren för tillämpning av artikel 6.3 i direktiv 2005/85 inte är uppfyllda – så som i Nigyar Ahmedbekovas fall – ska den behöriga myndigheten pröva ansökningar som lämnats in i eget namn av olika medlemmar av en och samma familj i separata förfaranden.

40. Det finns anledning att understryka att ovanstående gäller både för det fallet att Nigyar Ahmedbekovas ansökan till DAB endast grundar sig på hennes ställning som maka till en person som ansökt om flyktingstatus, som vissa delar av beslutet om hänskjutande tyder på, och för det fallet att hennes ansökan motiveras av egen fruktan för förföljelse på grund av hennes makes situation, vilket tycks kunna härledas ur andra delar av detta beslut.

41. Ansökan avseende makarna Ahmedbekovs underårige son, som Nigyar Ahmedbekova lämnat in för sonens räkning och som grundar sig på samma skäl som hon själv anfört, ska däremot prövas tillsammans med moderns ansökan, i enlighet med artikel 6.3 och artikel 9.3 i direktiv 2005/85.

42. I den mån den hänskjutande domstolen tycks anse att en separat handläggning av ansökningar om internationellt skydd från medlemmar av samma familj kan undergräva familjesammanhållningen eller vara till men för barnets bästa, till exempel om ansökningarna avslås vid olika tidpunkter, vill jag påpeka att sådana överväganden inte får inskränka sökandens rätt, enligt artikel 6.2 i direktiv 2005/85, att ansöka om internationellt skydd separat från övriga familjemedlemmar. Det ankommer på den berörda medlemsstaten att säkerställa att ovan angivna principer iakttas i alla eventuella förfaranden för återsändande som inleds efter ett slutgiltigt avslag på ansökningarna om internationellt skydd från var och en av familjemedlemmarna.²⁶ För övrigt vill jag erinra om att Nigyar Ahmedbekova och barnet så länge de är "sökande" i den mening som avses i artikel 2 c i direktiv 2005/85, det vill säga så länge inget slutgiltigt beslut har fattats om deras asylansökan, som kommissionen påpekade i sitt skriftliga yttrande, ska omfattas av de förmåner som följer av denna ställning, särskilt de som föreskrivs i direktiven 2003/09²⁷ och 2013/33.

43. Det följer av vad som anförs ovan att direktiv 2005/85 utgör hinder för att en ansökan om internationellt skydd som en familjemedlem till en asylsökande lämnat in för egen del, oavsett vilka skäl som motiverar ansökan, betraktas som en del av asylsökandens ansökan och handläggs tillsammans med den.

²⁵ Samma bestämmelse finns för närvarande i artikel 11.3 i direktiv 2013/32 med avseende på sådana fall där ansökningar lämnas in för personer i beroendeställning i den mening som avses i artikel 7.2 i det direktivet. Ett undantag från regeln om ett enda beslut har emellertid förts in för det fallet att detta skulle leda till "att en persons individuella förhållanden röjs på ett sätt som riskerar att skada hans eller hennes intressen, särskilt vid risk för förföljelse som grundar sig på kön, sexuell läggning, könsidentitet eller ålder." I sådana fall ska de behöriga myndigheterna fatta ett separat beslut för den berörda personen.

²⁶ Se artikel 5 och skäl 22 i direktiv 2008/115, där det anges att vederbörlig hänsyn ska tas till barnets bästa och familjeliv när medlemsstaterna genomför detta direktiv.

²⁷ Rådets direktiv 2003/9/EG av den 27 januari 2003 om miniminormer för mottagande av asylsökande i medlemsstaterna (EUT L 31, 2003, s. 18).

44. Varken direktiv 2005/85 eller direktiv 2011/95 tycks däremot hindra att handläggningen av ansökningar om internationellt skydd som lämnats in separat av medlemmar i samma familj och som motiveras av fruktan för förföljelse på grund av en av familjemedlemmarnas situation, avbryts till dess att handläggningen av ansökan från den familjemedlem vars situation är upphovet till familjemedlemmarnas fruktan för förföljelse (nedan kallad huvudsökanden) har slutförts.

45. För att ett sådant avbrott ska vara tillåtet anser jag emellertid att tre villkor måste vara uppfyllda. Först och främst ska avbrottet, som kommissionen anfört i sitt skriftliga yttrande, syfta till en adekvat och fullständig prövning av ansökningarna eller svara mot hänsyn till familjens sammanhållning eller barnets bästa och inte strida mot rätten till respekt för de berördas privat- och familjeliv. Vidare får avbrottet inte medföra att ansökningar som lämnats in separat av huvudsökandens familjemedlemmar förlorar sin självständiga karaktär. Avbrottet får slutligen inte leda till att ansökningarna inte kan prövas individuellt, objektivt och opartiskt, som artikel 8.2 a i direktiv 2005/85 kräver, oavsett resultatet av huvudsökandens ansökan, det vill säga oavsett om denna slutgiltigt avslås eller beviljas.

46. Mot bakgrund av vad som anförs ovan anser jag att domstolen som svar på den femte tolkningsfrågan ska uttala att direktiv 2005/85, och särskilt artiklarna 6.2, 6.3 och 9.3, ska tolkas så, att det utgör hinder för att ansökningar om internationellt skydd som familjemedlemmar till en person som ansökt om erkännande av flyktingstatus lämnat in för egen räkning anses ingå i huvudsökandens ansökan och behandlas inom ramen för ett enda förfarande, även om de enbart grundar sig på samma skäl som hänför sig till huvudsökanden och motiverar huvudsökandens ansökan om erkännande av flyktingstatus. Direktiv 2005/85 och direktiv 2011/95 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att handläggningen av ansökningar om internationellt skydd som lämnats in separat av medlemmar i samma familj och motiverats av fruktan för förföljelse på grund av situationen för en av familjemedlemmarna avbryts till dess att handläggningen av asylansökan från den familjemedlem vars situation är upphovet till familjens fruktan för förföljelse har slutförts. Ett sådant avbrott får emellertid inte inverka på den självständiga karaktären hos ansökningar som lämnats in för egen del av familjemedlemmar till den sökande vars situation är upphovet till deras fruktan för förföljelse eller förhindra att ansökningarna prövas i sak då prövningen av denna sökandes ansökan har slutförts, oavsett resultatet av den prövningen.

E. Den sjätte tolkningsfrågan

47. Den hänskjutande domstolen har ställt den sjätte tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida direktiv 2011/95 utgör hinder för en nationell lagstiftning som föreskriver att flyktingstatus ska beviljas familjemedlemmar till en flykting på grund av deras blotta anknytning till flyktingen.

48. I artikel 8.9 ZUB anges att "familjemedlemmar²⁸ till en utlänning som beviljats flyktingstatus också ska betraktas som flyktingar".²⁹ Det framgår av beslutet om hänskjutande att familjemedlemmar till en person som beviljats flyktingstatus enligt denna bestämmelse automatiskt ska beviljas flyktingstatus utan någon vidare prövning av huruvida det med avseende på dessa familjemedlemmar finns en välgrundad fruktan för förföljelse av dem personligen. Den hänskjutande domstolen menar att denna bestämmelse skulle kunna vara oförenlig med direktiv 2011/95, där det inte föreskrivs någon sådan automatik.

²⁸ Enligt uppgifterna i beslutet om hänskjutande avses med familjemedlemmar enligt ZUB make/maka till den person som söker internationellt skydd eller person som personen i fråga har en stadigvarande och långvarig anknytning till, ogifta underåriga barn till paret samt ogifta myndiga barn som inte kan försörja sig själva på grund av allvarliga hälsoskäl. Den hänskjutande domstolen har inte angett några andra grupper som ska omfattas av artikel 8.9 ZUB.

²⁹ I den mån detta är förenligt med deras personliga ställning och i avsaknad av de skäl för undantag som anges i ZUB.

49. Jag vill först framhålla – som den hänskjutande domstolen för övrigt själv har gjort i beslutet om hänskjutande – att artikel 8.9 ZUB är tillämplig på Nigyar Ahmedbekova (och hennes son) enbart om Emin Ahmedbekovs asylansökan beviljas. Den hänskjutande domstolen har i ett svar på en begäran om klarläggande från domstolen i enlighet med artikel 101 i domstolens rättegångsregler förklarat att Varhoven administrativen sad (Högsta förvaltningsdomstolen) genom en dom av den 25 januari 2017 ogillade Emin Ahmedbekovs överklagande av den dom genom vilken avslaget på hans asylansökan fastställdes, varvid avslaget vann laga kraft. Följaktligen kan automatiken enligt artikel 8.9 ZUB inte längre gynna Nigyar Ahmedbekova och hennes son, om hänsyn tas till Emin Ahmedbekovs situation vid tillämpningen av bestämmelsen. Jag anser emellertid inte att det betyder att den sjätte tolkningsfrågan inte kan tas upp till sakprövning. Det framgår nämligen av begäran om förhandsavgörande att Nigyar Ahmedbekova under domstolsförfarandet åberopat ytterligare grunder till stöd för sin ansökan om internationellt skydd, avseende hennes personliga situation. Om prövningen av dessa grunder (som ska göras av den hänskjutande domstolen) leder till att Nigyar Ahmedbekova beviljas flyktingstatus, kan artikel 8.9 ZUB tillämpas till förmån för sonen, vars avslag också har bestritts i det nationella målet. Den sjätte tolkningsfrågan är således inte rent hypotetisk utan har fortfarande en tillräckligt stark anknytning till målet vid den hänskjutande domstolen.

50. I sak avser frågan huvudsakligen huruvida direktiv 2011/95 medger en nationell lagstiftning enligt vilken *sekundär* flyktingstatus ska beviljas automatiskt för familjemedlemmar till en person som uppfyller kriterierna för att beviljas flyktingstatus.

51. En sådan ”sekundär status” omfattas visserligen inte av Genèvekonventionen,³⁰ där principen om familjens sammanhållning inte berörs i definitionen av flyktingbegreppet,³¹ men i slutakten från konferensen för FN:s befullmäktigade ombud, där konventionstexten utarbetades, medges uttryckligen att familjens sammanhållning är en grundläggande rättighet för en flykting. Signatärstaterna rekommenderas att vidta nödvändiga åtgärder för att upprätthålla denna rättighet och, mer allmänt, för att skydda flyktingens familj. Dessa rekommendationer har därefter upprepats flera gånger av UNHCR:s organ.³² I en handling av den 4 juni 1999 uppgav UNHCR:s ständiga kommitté till exempel att ”det följer av principen om familjers sammanhållning att familjemedlemmar som är i beroendeställning till en familjeförsörjare som uppfyller kriterierna för att beviljas flyktingstatus, normalt också bör beviljas flyktingstatus”.³³ Mer nyligen förespråkade UNHCR ett sekundärt beviljande av flyktingstatus för familjemedlemmar till potentiella offer för kvinnlig könsstympning och medgav att även en underårig med medföljande vuxen kan betraktas som huvudsökande med rätt till familjesammanhållning.³⁴ Sekundär flyktingstatus berörs även i riktlinjerna om internationellt skydd avseende ansökningar från underåriga.³⁵ Slutligen erkänns denna status normalt i förfaranden för fastställande av flyktingstatus inom ramen för UNHCR:s mandat.³⁶

30 Enligt denna konvention ska endast den som har en välgrundad fruktan för *personlig* förföljelse i den mening som avses i artikel 1 A betraktas som flykting.

31 Se UNHCR:s riktlinjer om förfaranden och kriterier för fastställande av flyktingstatus enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll om flyktingstatus (HCR/1P/4/FRE/REV.1), 1992, punkt 183.

32 Se till exempel slutsatserna från UNHCR:s verkställande kommitté om internationellt skydd, vilka antogs vid den 49:e sessionen år 1998 (A/AC.96/911, punkt 21) och slutsats 88 (L), 1999, punkt b iii, tillgänglig på adressen <http://www.unhcr.org/excom/exconc/3ae68c4340/protection-refugees-family.html>.

33 Se handlingen ”Frågor som rör skydd av familjen” (EC/49/SC/CRP.14) på <http://www.unhcr.org/fr/excom/standcom/4b30a618e>. UNHCR framhöll redan i riktlinjerna om förfaranden och kriterier för fastställande av flyktingstatus enligt 1951 års konvention och 1967 års protokoll om flyktingstatus att de flesta stater, oavsett om de var parter i Genèvekonventionen eller inte, rättade sig efter rekommendationerna i ovan angiven slutakt från konferensen för de befullmäktigade ombuden, se punkterna 183 och 184. På grundval av dessa handlingar bör åtminstone make/maka och underåriga barn ingå bland de familjemedlemmar som ska omfattas av principen om familjens sammanhållning.

34 Se UNHCR:s riktlinjer om asylansökningar avseende kvinnlig könsstympning, maj 2009, tillgänglig på <http://www.refworld.org/docid/4d70cff82.html>, punkt 11.

35 Se UNHCR:s riktlinjer om internationellt skydd nr 8: asylansökningar från underåriga, 22 december 2009, tillgänglig på <http://www.unhcr.org/fr/publications/legal/4fd736c99/principes-directeurs-no-8-demandes-dasile-denfants-cadre-larticle-1a2-larticle.html>, punkt 9.

36 Se UNHCR:s normer om förfaranden för fastställande av flyktingstatus inom ramen för UNHCR:s mandat, 20 november 2003, punkt 5.1.1.

52. Direktiv 2011/95 innehåller i likhet med Genèvekonventionen inget krav på att sekundär flyktingstatus ska erkännas för familjemedlemmar till en flykting.

53. Artikel 23 i direktivet har rubriken "Sammanhållning av familjer". I punkt 2 anges att familjemedlemmar till en flykting, som för egen del inte har rätt till internationellt skydd, ändå har rätt till vissa förmåner³⁷ enligt artiklarna 24–35 i direktivet, vilka i allt väsentligt omfattar samma förmåner som dem som medges personer som beviljats flyktingstatus.³⁸ Det skydd som ges enligt denna bestämmelse omfattar emellertid inte den mest typiska skyddsform som är förenad med flyktingstatus, nämligen skydd mot avvisning (*refoulement*) enligt artikel 21 i direktiv 2011/95. Därför kan det inte jämföras med ett erkännande av sekundär flyktingstatus. Detta till trots är den rättsliga grunden till artikel 23.2 i direktiv 2011/95 densamma, nämligen flyktingens rätt att bevara familjens sammanhållning, vilken ska respekteras av medlemsstaterna enligt artikel 23.1 i direktivet.³⁹

54. Artikel 3 i direktiv 2011/95, jämförd med skäl 14 i samma direktiv, tillåter nämligen medlemsstaterna att anta eller behålla nationella bestämmelser som är förmånligare för tredjelandsmedborgare eller statslösa personer som ansöker om internationellt skydd, *förutsatt att bestämmelserna är förenliga med detta direktiv*, "om en sådan ansökan anses bygga på förutsättningen att personen i fråga ... är flykting i den mening som avses i artikel 1 A i Genèvekonventionen".⁴⁰ Jag menar att en sådan bestämmelse som den i artikel 8.9 ZUB omfattas av tillämpningsområdet för förbehållet i den artikeln.

55. Det är riktigt att den ansökan med vilken en familjemedlem till en person som uppfyller kriterierna för erkännande av flyktingstatus ansöker om att i sin tur erkännas som flykting, oavsett om det finns en välgrundad fruktan för förföljelse som rör vederbörande personligen, i egentlig mening inte kan anses grunda sig på artikel 1 A i Genèvekonventionen, vilket krävs enligt artikel 3 i direktiv 2011/95, jämförd med skäl 14 i direktivet.

56. I de fall där domstolen har utslutit att förbehållet i artikel 3 i direktiv 2004/83 används för att möjliggöra mer förmånliga nationella bestämmelser vid fastställelsen av kriterier för erkännande av flyktingstatus, har domstolen inte grundat sig på att den asylsökandes ansökan inte kunnat hänföras till artikel 1 A i Genèvekonventionen. I stället har domstolen understrukt att ansökan är *oförenlig* med eller *radikalt främmande* för konventionens system och därmed gett företräde åt ett materiellt i stället för formellt kriterium vid tolkningen och tillämpningen av detta förbehåll.

57. I domen av den 9 november 2010, B (C-57/09 och C-101/09, EU:C:2010:661, punkterna 114 och 115), slog domstolen fast att artikel 3 i direktiv 2004/83 inte är tillämplig på nationella bestämmelser som medger att flyktingstatus beviljas en person som inte kan ges sådan status i enlighet med artikel 12.2 i direktivet. Att bestämmelsen inte är tillämplig i sådana fall motiverade domstolen med hänsyn till att skälen till undantag är utformade "för att bevara trovärdigheten för det skyddssystem som införts i direktivet." I domen av den 18 december 2014, M'Boj (C-542/13, EU:C:2014:2452, punkterna 42–44), förklarade domstolen att det skulle "strida mot den *allmänna systematiken* i och syftet med direktiv 2004/83 att låta tredjelandsmedborgare som befinner sig i en situation som helt saknar samband med den logiska grunden för internationellt skydd komma i åtnjutande av de typer av status som direktivet föreskriver."⁴¹

37 I enlighet med nationella förfaranden och i den mån det är förenligt med deras personliga rättsliga status.

38 Den enda skillnaden följer av artikel 24.1 andra stycket i direktiv 2011/95 när det gäller uppehållstillståndets varaktighet som får vara kortare än tre år, utan att det påverkar tillämpningen av kravet i artikel 23.1 i direktivet att bevara familjens sammanhållning.

39 I denna bestämmelse föreskrivs att "[m]edlemsstaterna ska se till att familjer hålls samlade".

40 Se skäl 14 i direktiv 2011/95. Enligt artikel 3 i direktiv 2011/95 får medlemsstaterna "införa eller behålla förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som ska betraktas som flykting eller som en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande och för att fastställa innebörden av internationellt skydd, förutsatt att de är förenliga med detta direktiv." Se, för ett liknande resonemang, artikel 3 och skäl 8 i direktiv 2004/83.

41 Min kursivering. Det aktuella fallet avsåg beviljandet av status som subsidiärt skyddsbehövande för en tredjelandsmedborgare som led av allvarlig sjukdom, på grund av risken att hans hälsotillstånd skulle försämras på grund av avsaknad av adekvat behandling i ursprungslandet.

58. Som framgår ovan är det först och främst inte oförenligt med systematiken i Genèvekonventionen att bevilja familjemedlemmar till en erkänd flykting sekundär flyktingstatus. Det rekommenderas i stället av UNHCR och är allmänt accepterat i förfaranden för fastställande av flyktingstatus inom ramen för UNHCR:s mandat.⁴² Samtidigt svarar det mot syften som är förenliga med direktiv 2011/95, i vilket det uttryckligen i artikel 23.1 föreskrivs att medlemsstaterna ska se till att en flyktings familj hålls samlad.⁴³ I övrigt får medlemsstaterna själva besluta om vilka åtgärder som ska vidtas i detta syfte, även om det i artikel 23.2 anges vissa minimikrav på det system som ska gälla för familjemedlemmar. Den behandling som är förbehållen familjemedlemmar till en erkänd flykting avser dessutom situationer som helt och hållet omfattas av ”tankegångarna bakom det internationella skyddet”, såsom framgår såväl av slutakten till Genèvekonventionen som UNHCR:s praxis och som understrukits av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (nedan kallad Europadomstolen), i synnerhet i dom Mugenzi mot Frankrike.⁴⁴

59. Innan jag avslutar resonemanget vill jag tillägga att en sådan bestämmelse som den i artikel 8.9 ZUB endast kan anses vara förenlig med artikel 3 i direktiv 2011/95 om den medger att en familjemedlem till en flykting ansöker om och beviljas flyktingstatus i den berörda medlemsstaten på autonom grund och inte sekundärt, förutsatt att vederbörande själv uppfyller villkoren för att beviljas en sådan status.

60. Mot bakgrund av vad som anförs ovan anser jag att den sjätte tolkningsfrågan ska besvaras så, att det är förenligt med bestämmelserna i direktiv 2011/95, vid tillämpningen av förbehållet i artikel 3 i direktivet, med en sådan nationell bestämmelse som den aktuella i det nationella målet, enligt vilken familjemedlemmar till en person som har beviljats flyktingstatus enligt artikel 1A i Genèvekonventionen ska beviljas flyktingstatus oavsett om de själva uppfyller kriterierna i denna artikel, förutsatt att det är förenligt med deras personliga rättsliga status och det inte finns skäl för undantag enligt artikel 12 i direktivet. En sådan nationell bestämmelse omfattas endast av förbehållet i artikel 3 i direktiv 2011/95 om familjemedlemmar till en flykting fortfarande har rätt att självständigt ansöka om och beviljas flyktingstatus om de själva uppfyller villkoren för att beviljas sådan status.

F. Den sjunde tolkningsfrågan

61. Den hänskjutande domstolen har ställt den sjunde tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida en asylsökandes talan vid Europadomstolen mot den egna ursprungsstaten innebär att sökanden tillhör en ”sambandsgrupp” i den mening som avses i artikel 10.1 d i direktiv 2011/95 eller är ett uttryck för en politisk åskådning i den mening som avses i artikel 10.1 e i direktivet.

62. Det framgår av beslutet om hänskjutande, om än inte helt klart, att Nigyar Ahmedbekova för första gången vid Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) anfört skäl avseende förföljelse av henne personligen – och inte i hennes egenskap av familjemedlem till Emin Ahmedbekov – vilka har anknytning till hennes politiska åsikter och hennes verksamhet till stöd för personer som förföljs av regeringen i Azerbajdzjan. En av de omständigheter som Nigyar Ahmedbekova anfört vid den hänskjutande domstolen är hennes medverkan i en talan vid Europadomstolen mot Azerbajdzjan (det är oklart om hon själv väckt talan eller helt enkelt står nära dem som faktiskt väckt talan). Den hänskjutande domstolen vill i huvudsak få klarhet i huruvida en sådan omständighet i sig gör att de begrepp som definieras i artikel 10.1 d och e i direktiv 2011/95 kan tillämpas på Nigyar Ahmedbekovas situation.

42 I skäl 22 i direktiv 2011/95 erkänns betydelsen av UNHCR:s roll när det gäller att avgöra huruvida flyktingstatus enligt Genèvekonventionen ska beviljas.

43 Se även skäl 16 i direktiv 2011/95, enligt vilket direktivet särskilt syftar till att säkerställa full respekt för de asylsökandes och deras medföljande familjemedlemmars rätt till asyl och till att främja tillämpningen av bland annat artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i vilken föreskrivs respekt för familjelivet.

44 Europadomstolen, dom av den 10 juli 2014 (CE:ECHR:2014:0710JUD005270109, punkt 54).

63. Jag instämmer med samtliga medlemsstater som har yttrat sig skriftligt till domstolen och med kommissionen och föreslår att domstolen ska ge ett nekande svar på denna tolkningsfråga.

64. Enligt artikel 2 d i direktiv 2011/95 avses med "flykting" en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som, under de förutsättningar som fastställts i denna artikel, har en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp. I artikel 10.1 i direktivet anges vilka faktorer som medlemsstaterna ska ta hänsyn till vid bedömningen av skälen till förföljelsen.

65. I artikel 10.1 d definieras begreppet särskild samhällsgrupp. Enligt definitionen ska en grupp anses utgöra en särskild samhällsgrupp särskilt när två kumulativa villkor är uppfyllda. För det första ska gruppens medlemmar ha en gemensam "väsentlig egenskap" eller en "gemensam bakgrund som inte kan ändras" eller en gemensam "egenskap eller övertygelse som är så grundläggande för identiteten eller samvetet att de inte får tvingas avsvära sig den". För det andra ska gruppen ha en särskild identitet i det berörda landet eftersom den uppfattas som annorlunda av omgivningen.⁴⁵ Det framstår som uppenbart att detta begrepp inte är tillämpligt på en grupp personer enbart på grund av att de, individuellt eller kollektivt, har väckt talan vid en internationell domstol mot sitt ursprungsland. En sådan omständighet innebär nämligen inte i sig vare sig att dessa personer, hur enade de än är av vissa politiska övertygelser, ska anses ha en gemensam "väsentlig egenskap" eller "bakgrund som inte kan ändras" eller en "övertygelse som är ... grundläggande" i den mening som avses i nämnda bestämmelse, och inte heller att de i ursprungslandet har en särskild identitet som uppfattas som annorlunda.

66. Vad gäller begreppet politisk åskådning anges i artikel 10.1 e i direktiv 2011/95 att det ska inbegripa "när någon har en åsikt, tanke eller tro i en fråga som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse ... och deras politik eller metoder, oavsett om sökanden har handlat i linje med denna åsikt, tanke eller tro." Visserligen kan det inte på förhand uteslutas att den omständigheten att man väcker talan vid Europadomstolen kan vara en omsättning i praktiken av en "tro i en fråga som rör de potentiella aktörer som utövar förföljelse ... och deras politik eller metoder" (där förföljelsen tillskrivs medlemsstaten mot vilket överklagandet införs), eller kan betraktas som sådan. Jag anser emellertid inte att denna enda omständighet *automatiskt* ska föranleda de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten att fastställa att det föreligger skäl till förföljelse som har samband med sökandens politiska åskådning.

67. Jag vill i detta sammanhang erinra om att enligt artikel 4.3 i direktiv 2011/95 ska en ansökan om internationellt skydd bedömas med beaktande av alla relevanta uppgifter och omständigheter som i synnerhet rör den asylsökande och att det därför är mot bakgrund av samtliga dessa uppgifter och omständigheter som det ska prövas huruvida sökanden har en politisk åskådning som inte tolereras av myndigheterna i ursprungslandet och på grund av denna åskådning har en välgrundad fruktan för förföljelse om han eller hon skulle återvända till det landet.⁴⁶

68. Mot bakgrund av det ovan anförda ska den sjunde frågan besvaras enligt följande: Att en asylsökande väckt talan vid Europadomstolen mot sin ursprungsstat ska inte automatiskt innebära att sökanden tillhör en viss samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i direktiv 2011/95 eller har en sådan politisk åskådning som avses i artikel 10.1 e i direktivet.

45 Se dom av den 7 november 2013, X m.fl. (C-199/12–C-201/12, EU:C:2013:720, punkt 45).

46 Se UNHCR, Handbook and guidelines on procedures and criteria for determining refugee status, december 2011, tillgänglig på adressen <http://www.refworld.org/docid/4f33c8d92.html>, punkterna 80–86.

G. Den åttonde tolkningsfrågan

69. Administrativen sad Sofia-grad (Förvaltningsdomstolen i staden Sofia) har ställt den åttonde tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida artikel 46.3 i direktiv 2013/32 ska tolkas så, att den domstol i första instans som prövar ett överklagande av ett beslut att inte bevilja internationellt skydd, ska vara skyldig att pröva de skäl för ett beviljande av skydd som sökanden har åberopat för första gången under domstolsförfarandet och som inte anförts vare sig i den ansökan om internationellt skydd som avslogs genom det angripna beslutet eller i överklagandet.⁴⁷

70. Jag anser, av de skäl som anges ovan i punkt 10, att denna fråga inte kan tas upp till prövning. Frågan kan inte, av samma skäl som anges i punkt 65 i mitt förslag till avgörande av den 17 maj 2018 i målet Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), anses avse artikel 39 i direktiv 2005/85. Nedanstående överväganden får därför anses anföras i andra hand.

71. I artikel 46.1 a i) i direktiv 2013/32 anges följande: ”Medlemsstaterna ska se till att sökande har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot ... [e]tt beslut som fattats om en ansökan om internationellt skydd, inbegripet ... att anse en ansökan ogrundad med avseende på flyktingstatus och/eller subsidiärt skydd.” I punkt 3 i samma artikel föreskrivs följande: ”I syfte att fullgöra skyldigheterna i punkt 1 ska medlemsstaterna se till att ett effektivt rättsmedel medför full omprövning och prövning av det aktuella behovet av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna, däribland, i förekommande fall, en prövning av behovet av internationellt skydd i enlighet med direktiv 2011/95/EU, åtminstone när handläggningen av överklagandet sker vid domstol eller tribunal i första instans.”

72. I skälen som föranlett den hänskjutande domstolen att ställa den åttonde tolkningsfrågan till domstolen har den hänskjutande domstolen framhållit att Nigyar Ahmedbekova under rättegången åberopat en välgrundad fruktan för förföljelse på grund av sin politiska åskådning och till stöd för detta anført förbindelser med personer som har väckt talan mot Azerbajdzjan vid Europadomstolen⁴⁸ och att hon varit aktiv i verksamhet avsedd att försvara personer som förföljs av myndigheterna i Azerbajdzjan.⁴⁹

73. Även om det framgår av beslutet om hänskjutande att dessa påståenden framfördes för första gången under rättegången, är det däremot inte lika uppenbart, som jag påpekar ovan i punkt 40, att Nigyar Ahmedbekova inte redan i ansökan om internationellt skydd, vilken avslogs av DAB, redogjorde för att hon *personligen* riskerade förföljelse, i egenskap av maka till en politiskt förföljd person eller på grund av åsikter som hon själv gett uttryck för, i synnerhet under makens häktning.⁵⁰

74. Om en sådan risk för personlig förföljelse (även om den har samband med makens situation) redan åberopats vid DAB, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att fastställa, anser jag att de uppgifter och omständigheter som anförts och de handlingar som Nigyar Ahmedbekova lagt fram för första gången under domstolsförfarandet ska betraktas som nya uppgifter som syftar till att styrka

47 Jag noterar att samma frågeställning tagits upp i de två tolkningsfrågorna från Raad van State, Afdeling Bestuursrechtspraak (Högsta förvaltningsdomstolen, avdelningen för förvaltningsrättsliga mål, Nederländerna) i målet C-586/17 (D och I), vilket ännu inte avgjorts av domstolen. Frågan i det målet är huruvida ett förbud som införts genom fast rättspraxis från denna nederländska högsta förvaltningsdomstol, mot att en förvaltningsdomstol vid ett överklagande av ett beslut om att inte bevilja internationellt skydd prövar skyddsskäl som inte tidigare åberopats vid förvaltningsmyndigheten, är förenligt med artikel 46.3 i direktiv 2013/32.

48 I beslutet om hänskjutande talas om en första talan som väcktes av Emin Ahmedbekov år 2008 och en andra talan som väcktes av Nigyar Ahmedbekova år 2010. Talan i de båda målen förenades senare till ett och samma mål.

49 Nigyar Ahmedbekova har i detta avseende anført att hon samarbetat med en oppositionell tv-kanal baserad i Turkiet ”Azerbydzhanski chas”. Det framgår emellertid inte vid vilken tidpunkt detta samarbete inleddes.

50 Den hänskjutande domstolen har angett att Emin Ahmedbekov dömdes till tre års fängelse den 30 mars 2010 och att Nigyar Ahmedbekova från och med den 1 juni 2010 uttryckte sig offentligt om rätten till korrespondens och rätten att ta emot besök, att hon kallades till polisen, förhördes och hotades för att förmås upphöra att uttala sig offentligt. Nigyar Ahmedbekova har också uppgett att hon utsattes för sexuella trakasserier på sin arbetsplats. Dessa påståenden tycks ha framförts till DAB.

denna risk och inte som nya ”asylskäl”.⁵¹ Oavsett alla andra överväganden kan alla omständigheter som Nigyar Ahmedbekova anfört såväl vid DAB som vid den hänskjutande domstolen i själva verket hänföras till ett *enda skäl till förföljelse* (direkt eller indirekt),⁵² vilket har anknytning till åsikter som Nigyar Ahmedbekova (och/eller maken) uttalat mot Azerbajdzjans regering och hennes aktivism för att hjälpa personer som hon anser vara förföljda av regeringen att tillvarata sina rättigheter.⁵³

75. Som jag redan har anfört i punkt 69 i mitt förslag till avgörande av den 17 maj 2018 i mål Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327), ska artikel 46.3 i direktiv 2013/32, i och med att där föreskrivs att full omprövning av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna dessutom ska omfatta ”prövning av det aktuella behovet”, tolkas så, att en sådan prövning ska företas inte på grundval av de omständigheter som den myndighet som fattade det angripna beslutet vid ifrågavarande tidpunkt kände eller borde ha känt till, utan de omständigheter som råder när den berörda domstolen avgör saken.⁵⁴ Detta innebär för det första att sökanden kan åberopa nya uppgifter som han eller hon inte gjorde gällande inför den myndighet som bedömde hans eller hennes ansökan om internationellt skydd⁵⁵ och för det andra att den domstol som ska pröva överklagandet ex officio kan inhämta uppgifter som är relevanta för bedömningen av sökandens ställning.⁵⁶

76. I en sådan situation som den aktuella i det nationella målet, om de uppgifter och omständigheterna som anförts och de handlingar som ingetts för första gången under domstolsförfarandet kan anses syfta till att styrka en välgrundad fruktan för personlig förföljelse som *redan åberopats* i den ansökan om internationellt skydd som avslogs genom det beslut som överklagats till den hänskjutande domstolen, får och ska den domstolen följaktligen beakta dem och själv, mot bakgrund av dessa uppgifter, omständigheter och handlingar, och i den mån samtliga tillgängliga faktorer så medger, pröva Nigyar Ahmedbekovas behov av internationellt skydd i enlighet med artikel 46.3 i direktiv 2013/32, utan att behöva återförvisa ärendet till förvaltningen.⁵⁷

77. Om Nigyar Ahmedbekova i sin ansökan till DAB däremot inte åberopade någon fruktan för *personlig förföljelse* – inte ens i egenskap av familjemedlem till en person som har varit eller kan bli utsatt för förföljelse – utan endast, *enligt tillämpliga nationella bestämmelser*, ansökte om beviljande av sådan sekundär flyktingstatus som bedöms ovan, skulle de uppgifter som anförts och de handlingar som lagts fram av Nigyar Ahmedbekova under domstolsförfarandet faktiskt, som den hänskjutande domstolen tycks överväga, kunna anses vara avsedda att för första gången vid den hänskjutande domstolen ansöka om internationellt skydd med stöd av 1 A i Genèvekonventionen.⁵⁸

51 Däremot anser jag inte, för det fallet att Nigyar Ahmedbekovas ansökan ska tolkas så, att hon redan där redogjort för en personlig risk för förföljelse på grund av åsikter som hon eller hennes man uttryckt mot Azerbajdzjans regering, att påståendena om hennes förbindelser med regeringsmotståndare eller hennes verksamhet till förmån för dessa motståndare kan betraktas som ”ytterligare utsagor” i den mening som avses i artikel 40.1 i direktiv 2013/32. I detta avseende skiljer sig omständigheterna i det nationella målet i den nu aktuella begäran om förhandsavgörande från omständigheterna i det mål som gav upphov till begäran om förhandsavgörande i mål C-586/17, D och I. I det målet åberopade sökandena för första gången under domstolsförfarandet skäl till beviljande av subsidiärt skydd som inte hade någon som helst anknytning till de skäl som anförts vid förvaltningsmyndigheten.

52 Skälen till förföljelse anges i artikel 1 A i Genèvekonventionen och i artikel 2 d i direktiv 2011/95. I artikel 10 i direktivet anges vilka faktorer som medlemsstaterna ska ta hänsyn till vid bedömningen av dessa skäl.

53 De sexuella trakasserier på arbetsplatsen som Nigyar Ahmedbekova anförde vid DAB, tycks även ha beskrivits som vedergällning för makarna Ahmedbekovs opposition mot Azerbajdzjans regering.

54 Se, för ett liknande resonemang om tillämpningen av artiklarna 3 och 13 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, Europadomstolen, bland annat 23 augusti 2016, J.K. m.fl. mot Sverige (CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, § 83), 23 mars 2016 F.G. mot Sverige (CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, § 115), 2 oktober 2012, Singh m fl. mot Belgien (CE:ECHR:2012:1002JUD003321011, § 91), 11 januari 2007, Sheekh mot Nederländerna (CE:ECHR:2007:0111JUD000194804, § 136).

55 Se, för ett liknande resonemang, Europadomstolen, 21 januari 2011, M.S.S. mot Belgien (CE:ECHR:2011:0121JUD003069609, § 389).

56 Se, för ett liknande resonemang, vad beträffar Europadomstolens kontrollbefogenheter, bland annat, Europadomstolen 14 februari 2017, Allanazarova mot Ryssland (CE:ECHR:2017:0214JUD004672115, § 68) och 11 januari 2007, Sheekh mot Nederländerna (CE:ECHR:2007:0111JUD000194804, § 136).

57 Se punkt 71 i mitt förslag till avgörande av den 17 maj 2018 i mål Alheto (C-585/16, EU:C:2018:327).

58 Det behöver knappast påpekas att inte heller i detta fall spelar bestämmelserna i artikel 40 i direktiv 2013/32 någon roll, i synnerhet inte bestämmelserna om så kallade efterföljande ansökningar, eftersom Nigyar Ahmedbekovas ansökan till DAB inte kan anses ha lämnats in i enlighet med direktiv 2011/95 och inget slutgiltigt beslut om denna ansökan i vart fall har fattats, vilket krävs enligt artikel 2 q i direktiv 2013/32 för att en ansökan om internationellt skydd ska kunna betraktas som efterföljande.

78. För det fallet att den hänskjutande domstolen enligt relevanta bestämmelser i nationell lagstiftning inte är behörig att pröva nämnda ansökan, anser jag inte att en sådan behörighet kan härledas ur artikel 46.3 i direktiv 2013/32. I denna bestämmelse fastställs omfattningen av den domstolsprövning som medlemsstaterna är skyldiga att säkerställa när det gäller ett avslag på en ansökan om internationellt skydd enligt direktiv 2011/95, och den avser således endast situationer i vilka ett sådant beslut föreligger och har överklagats.

H. Den nionde tolkningsfrågan

79. Den hänskjutande domstolen har ställt den nionde tolkningsfrågan för att få klarhet i huruvida artikel 46.3 i direktiv 2013/32 ska tolkas så, att den domstol i första instans som prövar ett överklagande av ett beslut om att inte bevilja internationellt skydd är skyldig att uttala sig om det skäl för att inte ta upp ansökan till prövning som avses i artikel 33.2 e i direktivet, även om ansökan har prövats i sak av den ansvariga myndigheten.

80. Jag anser, av de skäl som anges ovan i punkterna 10 och 70, att denna fråga inte kan tas upp till prövning. I sak bör frågan besvaras nekande, av de skäl som anförs ovan i punkterna 17–19.

IV. Förslag till avgörande

81. På grundval av det ovan anförda föreslår jag att domstolen ska förklara att den andra, den tredje, den åttonde och den nionde tolkningsfrågan inte kan tas upp till prövning och besvara de övriga frågorna, efter omformulering, enligt följande:

Artikel 25 i rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus, jämförd med skäl 22 i samma direktiv, ska tolkas så, att den inte innebär att medlemsstaterna är skyldiga att pröva huruvida en asylansökan kan prövas i sak utifrån de grunder som föreskrivs i artikel 25.2 eller att neka en prövning i sak av en sådan ansökan om någon av dessa grunder föreligger.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, särskilt artiklarna 2 d och 4.3, jämförda med skäl 36 i direktivet, ska tolkas så, att det inte utgör hinder för att flyktingstatus beviljas en person som ansöker om internationellt skydd på grund av familjeanknytning till en person som utsatts för förföljelse i den mening som avses i artikel 9.1 nämnda direktiv eller har en välgrundad fruktan för förföljelse av de skäl som anges i artikel 2 d i direktivet, om det, vid en prövning av sökandens enskilda situation och personliga omständigheter och mot bakgrund av alla relevanta faktorer, framkommer att personen i fråga på grund av denna familjeanknytning har en välgrundad fruktan för förföljelse.

Direktiv 2005/85, och särskilt artiklarna 6.2, 6.3 och 9.3, ska tolkas så, att det utgör hinder för att ansökningar om internationellt skydd som familjemedlemmar till en person som ansökt om erkännande av flyktingstatus lämnat in för egen räkning anses ingå i huvudsökandens ansökan och behandlas inom ramen för ett enda förfarande, även om de enbart grundar sig på samma skäl som hänför sig till huvudsökanden och motiverar huvudsökandens ansökan om erkännande av flyktingstatus. Direktiv 2005/85 och direktiv 2011/95 ska tolkas så, att de inte utgör hinder för att handläggningen av ansökningar om internationellt skydd som lämnats in separat av medlemmar i samma familj och motiverats av fruktan för förföljelse på grund av situationen för en av familjemedlemmarna avbryts till dess att handläggningen av asylansökan från den familjemedlem vars situation är upphovet till familjens fruktan för förföljelse har slutförts. Ett sådant avbrott får emellertid

inte inverka på den självständiga karaktären hos ansökningar som lämnats in för egen del av familjemedlemmar till den sökande vars situation är upphovet till deras fruktan för förföljelse eller förhindra att ansökningarna prövas i sak då prövningen av denna sökandes ansökan har slutförts, oavsett resultatet av den prövningen.

En sådan nationell bestämmelse som den aktuella i det nationella målet är förenlig med bestämmelserna i direktiv 2011/95, vid tillämpningen av förbehållet i artikel 3 i direktivet. Enligt denna nationella bestämmelse ska familjemedlemmar till en person som har beviljats flyktingstatus enligt artikel 1 A i Genèvekonventionen beviljas flyktingstatus oavsett om de själva uppfyller kriterierna i denna artikel, förutsatt att det är förenligt med deras personliga rättsliga status och det inte finns skäl för undantag enligt artikel 12 i direktivet. En sådan nationell bestämmelse omfattas endast av förbehållet i artikel 3 i direktiv 2011/95 om familjemedlemmar till en flykting fortfarande har rätt att självständigt ansöka om och beviljas flyktingstatus om de själva uppfyller villkoren för att beviljas sådan status.

Att en asylsökande väckt talan vid Europadomstolen mot sin ursprungsstat ska inte automatiskt innebära att sökanden tillhör en viss samhällsgrupp i den mening som avses i artikel 10.1 d i direktiv 2011/95 eller har en sådan politisk åskådning som avses i artikel 10.1 e i direktivet.